

Wiesław Marek Warzecha

**Warzechowie.
Dicta Varzancha.**

Wydawnictwo ARMORYKA

W. M. Warzecha

Warzechowie
Dicta Varzancha

Wiesław Marek Warzecha

Warzechowie Dicta Varzancha

Armoryka
Sandomierz 2023

Tekst: Wiesław Marek Warzecha
Projekt okładki: Barbara Warzecha

Recenzent: dr Artur Lis

Na pierwszej stronie okładki: Władysław Warzecha 1904-1969.
Na czwartej stronie okładki: Barbara Warzecha, *Dzieje i drogi Warzechów* (2023).

Wszystkie ilustracje zamieszczone w książce
pochodzą z rodzinnego archiwum Wiesława Marka Warzechy.

Copyright © 2023 by Wiesław Marek Warzecha

Wydawnictwo ARMORYKA
ul. Krucza 16
27-600 Sandomierz
<http://www.armoryka.pl/>

ISBN 978-83-8064-893-7

WSTĘP

Prezentowana monografia nosi tytuł *Warzechowie. Dicta Varzancha*. Praca obejmuje szereg rozdziałów pomyślanych jako osobne eseje, częściowo w swej treści autonomiczne, częściowo zaś powiązane z innymi poprzez bazę źródłową. Każda wyodrębniona część ma własny tytuł, który znamionuje obszar tematyczny w nim poruszany. W naszym zamyśle prezentacja treści każdego eseju skupia się na osobie dominującej, występującej w jego tytule. Postaci noszące nazwisko Warzecha zostały pod własnymi imionami uszeregowane w ten sposób, aby stanowić kluczowe węzły w genealogii rodowej. Zestaw tychże stanowi aprioryczny wybór z naszej strony i został dokonany na podstawie dostępnych źródeł historycznych bądź przynajmniej historiograficznych, często z pełną świadomością niekompletności lub niejednoznaczności dokumentów bazowych.

Szereg zaprezentowanych esejów stanowić może, w pośpiesznym oglądzie czytelnika, próbę metodologiczną eklektycznego powiązania losów identyfikowanej przez nas „rodziny Warzechów z Pokrzywnicy” z szerszym nurtem w ramach zaproponowanego rodu heraldycznego oraz odniesieniem historycznych losów tegoż do genealogicznych początków kręgu krewniaczego. Z premedytacją pomyślany rozwój narracji poprzez początkowy dobór szczegółowego, partykularnie rodzinnego tematu, w następstwie rozwijającej się treści i wielowątkowego bogactwa, doprowadził nas z prawdopodobieństwem bliskim pewności, do początków wieku XV (Klemens Warzecha, 1414 rok). Osią logiczną zamierzenia, przenikającą całościowo rozumowanie piszącego, stanowi wyrobione z imioniska (przezwiseka) nazwisko Warzecha, które *ipso facto* przynależy do najstarszych w Polsce. Wersje dokumentowanej pisowni urobionej nazwy własnej optują na ich korzyść jako mocnego, weryfikującego czynnika podczas analizowania przywoływanych danych źródłowych. Nie poprzestaliśmy jednak na tym. Postanowiliśmy podążać niejako „w głąb historii”. Zaproponowaliśmy uzasadnioną przesłankami hipotezę odnośnie do herbowej, czyli rycerskiej, tradycji rodowej Warzechów. Z ostrożności dowodowej wybraliśmy konsekwentnie „włodyczą” genezę antenata (antenatów) rodu. Nieoczekiwanie dla nas doprowadziło to do chronologii, a zatem genealogii Warzechów jako kręgu krewniaczego, do historycznych początków państwa polskiego.

Podczas redagowania treści towarzyszyło nam niezmiennie poczucie pionierskiego działania na niwie łączenia historii poszczególnych ludzi noszących nazwisko Warzecha, z przeszłością państwowości polskiej, a szerzej z procesami powstawania i zaistnienia świadomości narodowej opieranej na wartościach chrześcijańskich z jednej strony oraz przyswajaniu przez wskazywanych Warzechów wartości kultury europejskiej jako swojej, ze strony drugiej. Z powodu występujących braków źródeł historycznych lub obiektywnie istniejących dla nas trudności w dostępie do istniejących, ale przede wszystkim w konsekwencji naszych braków warsztatowych oraz błędów, których nie potrafiliśmy uniknąć, podejmując się wymagającego zadania w postaci próby napisania *de facto* monografii rodu Warzechów, z pewnością nie oddajemy czytelnikom dzieła ukończonego. Zatem z pokorą przyjmujemy wszelkie zarzuty ze strony autorytetów i czytających w ogóle, odnośnie do szeregu uchybień, których jesteśmy świadomi, a zwłaszcza braków obarczonych naszą merytoryczną ułomnością. Bierzemy odpowiedzialność za taki stan rzeczy. Niemniej jednak ośmielamy się prosić o daleko posuniętą wyrozumiałość ze strony wszystkich chcących poznawczo skorzystać z naszych wysiłków zapisanych w zaprezentowanych esejach, najbardziej zaś kierujemy nasze wyrazy skruchy do osób noszących nazwisko Warzecha lub mających stosunek emocjonalny do tej starożytnej nazwy własnej.

„Wolność. Równość. Niepodległość”, hasła te stanowiły główne przesłanie czasu powstania styczniowego na terenach dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów, które występowały na sztandarach patriotów polskich szczególnie na Podlasiu, Kurpiach, Żmudzi i okolicach Krakowa (Maciej Bogdanowicz. *Zwycięzcy po latach*. W: *Czas Stefczyka*. Nr 212. Luty 2023. Apella S. A., Gdynia 2023, s. 11.). Tradycje wspólnej walki „ramię w ramię” szlachty, inteligencji szlacheckiego pochodzenia, mieszczaństwa oraz światłego chłopstwa z agresorami w obronie wolności państwowej i narodowej można by cofnąć nawet do Insurekcji Kościuszkowskiej – tak było na pewno w Małopolsce pod Racławicami i w Krakowie samym. Po latach powrócono do tej szczytnej idei w noc okupacji niemieckiej w Polsce, konkretnie od początku drugiej wojny światowej. Wolność-Równość-Niepodległość (WRN), formalnie (poprawniej WRN-PPS) powróciło jako pomysł na konspiracyjną aktywność patriotów polskich w czynnej walce narodu polskiego z najeźdźcami, pospołu hitlerowskim i sowieckim. Naszym zdaniem skrótowiec WRN może stanowić odpowiednio dobre przybliżenie, a jego treściowe rozwinięcie: wolność, równość i niepodległość, konstruować nadrzędną trafność intelektualnej metafory jako swego rodzaju kłamry spinającej wszelkie nasze wysiłki zaprezentowane w niniejszej pracy. Treść tego hasła zawiera się w charakterystyce wszystkich tytułowych bohaterów wskazanych w esejach z imienia i nazwiska. W szczególności

sposób powyższe spostrzeżenia odnoszą się wprost do postaci i losów Władysława Warzechy. Pierwotną intencją piszącego było unaocznienie i utrwalenie w pamięci dokonań Władysława oraz oddanie mu hołdu jako ojcu i bohaterowi.

Aby mogło się spełnić nasze życzenie konieczna była pomoc ze strony wielu osób. Dziękuję w tym miejscu małżonce Marii za wieloletnią wyrozumiałość i nieocenioną pomoc w zakresie udostępniania literatury i podtrzymywania mnie na duchu. Proszę także nasze dzieci, aby przyjęły słowa przeprosin za lata mojej emocjonalnej absencji, kiedy każdą wolną chwilę poświęcałem pracy redakcyjnej. Dziękuję każdemu, a traktuję to jako przywilej, kto przyczynił się do szczęśliwego sfinalizowania książki.

Osobno niech mi będzie wolno wyrazić wdzięczność przyjacielowi Andrzejowi Sarwie, sandomierzaninowi, który nie odmówił prośbie i podjął się pracy nad tekstem. Dziękuję p. t. recenzentom, korektorom, Wydawnictwu Armoryka z Sandomierza i jego właścicielce oraz redaktor naczelnej Marcie Sarwie.

GENEALOGIA WARZECHÓW Z POKRZYWNICY W PARAFII ŚW. JANA CHRZCICIELA – PAWŁÓW.

Prezentowane ustalenia zostały poczynione wyłącznie na podstawie wykonanej przez nas kwerendy wśród archiwalnych dokumentów parafialnych z kościołów pod wezwaniami: św. Jana Chrzciciela w Pawłowie, św. Władysława w Kunowie, św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Waśniowie oraz św. Małgorzaty w Chybi-
cach, a także pw. św. Michała Archanioła w Wirach koło Świdnicy:

 POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA
 Województwo Wrocław
 Powiat Świdnica
 URZĄD STANU CYWILNEGO
 w Wirach
 Nr. 15 1957

Wolne od opłaty skarbowe
 zgodnie z zarządzeniem Ministra
 Finansów ogłoszonym w Moni-
 torze Polskim Nr 3 poz. 12.

Wyciąg z aktu urodzenia

Zaświadczam, że Warzecha Wiesław Marek
 syn Władysława - Heleny z.d. Zaczekiewicz
 (imiona) (imiona)
 urodził się dnia 18 maja 1957 roku
 w Wirach 1957. roku w m. Wirki, pow. Świdnica
 w Wirach, dnia 20 lutego 1957 r.

Kierownik
 Urzędu Stanu Cywilnego

CWD - MSW-M-7 - zam 514/S/12 635 - Lak - 24.1.58 - 800.000 - Pap. ciem. kl. III A1/70 g

1. Wiesław Marek Warzecha urodził się 18 maja 1957 roku w Wirkach, wsi leżącej w gminie Marcinowice współtworzącej powiat świdnicki na Dolnym Śląsku. Rodzicami byli Władysław Warzecha i Helena Warzecha z domu Zaczekiewicz (Zaczekowicz). Wiesława ochrzcił zasłużony dla polskości proboszcz ksiądz Władysław Pelc, przybyły na Ziemię Odzyskane do parafii Wiry z Winnik koło Lwowa. Rodzice Wiesława Marka pochodzili z terenów zlokalizowanych pomiędzy północnym obszarem Gór Świętokrzyskich a środkowym odcinkiem biegu rzeki Kamiennej. Władysław posiadał pięcioro rodzeństwa Helena zaś pięć siostr oraz brata. Warzechowie pobrali się 16 maja 1937 roku w parafialnym dla Heleny kościele św. Jana Chrzciciela w Pawłowie. Sakramentu udzielił im wybitny oraz zasłużony dla parafii kapłan Ks. dr Franciszek Zbroja.

Matrimonii contracti					Sponsi				Sponsae				Adnotationes	
Locus	Die	Mois	Anno	Hora	Testes	Nomen et cognomen	Conditi- o et status	Nomen et cognomen domi- parum cili	Nomen et cognomen	Conditi- o et status	Nomen et cognomen parentum	Locus domici- lii		
30	13	10	1853	11	11	Wojciech Warzecha	liber	Wojciech Warzecha	Helena Zaczekowicz	liber	Kazimierz Warzecha	Pokrzywnica	11	11
31	14	10	1853	11	11	Franciszka Warzecha	liber	Franciszka Warzecha	Kazimierz Warzecha	liber	Kazimierz Warzecha	Pokrzywnica	11	11
32	15	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
33	16	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
34	17	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
35	18	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
36	19	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
37	20	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
38	21	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
39	22	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
40	23	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
41	24	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
42	25	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
43	26	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
44	27	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
45	28	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
46	29	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
47	30	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
48	31	10	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
49	1	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
50	2	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
51	3	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
52	4	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
53	5	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
54	6	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
55	7	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
56	8	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
57	9	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
58	10	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
59	11	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
60	12	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
61	13	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
62	14	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
63	15	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
64	16	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
65	17	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
66	18	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
67	19	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
68	20	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
69	21	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
70	22	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
71	23	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
72	24	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
73	25	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
74	26	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
75	27	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
76	28	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
77	29	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
78	30	11	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
79	1	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
80	2	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
81	3	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
82	4	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
83	5	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
84	6	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
85	7	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
86	8	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
87	9	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
88	10	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
89	11	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
90	12	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
91	13	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
92	14	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
93	15	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
94	16	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
95	17	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
96	18	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
97	19	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
98	20	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
99	21	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11
100	22	12	1853	11	11	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Jan Sawicki	liber	Jan Sawicki	Pokrzywnica	11	11

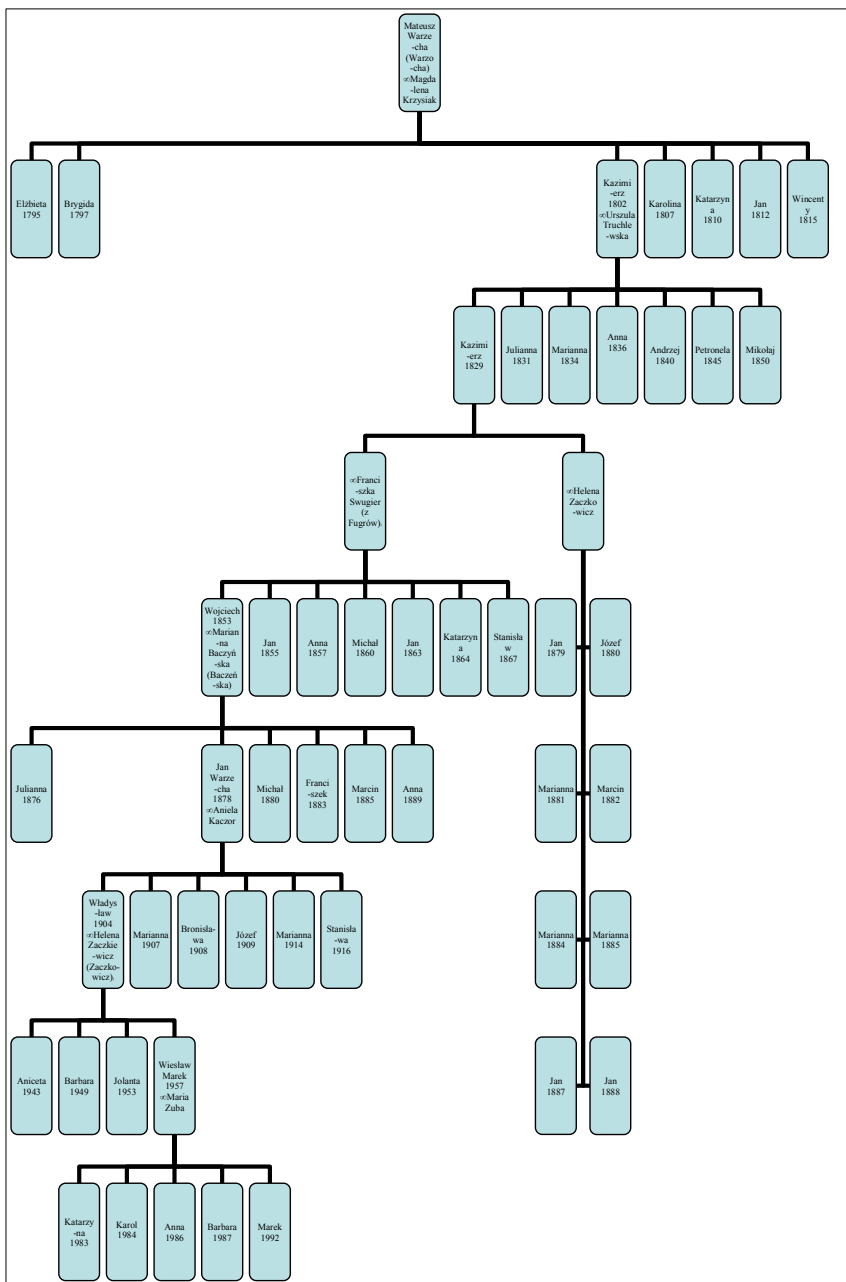
4. Wojciech Warzecha urodził się we wsi Pokrzywnica 11 kwietnia 1853 roku. Rodzicami byli Kazimierz Warzecha, odznaczony w metryce chrztu syna jako „gospodarz” oraz Franciszka Warzecha z domu Sf[w]ugier (z Fugrów, Fug[i]er?). Sakramentu udzielił ksiądz Jan Sawicki pleban pawłowski. Ojciec Wojciecha Kazimierz żenił się dwa razy; po owdowieniu, ponownie z Heleną Zaczekowicz (Zaczekiewicz) z Pokrzywnicy. Stąd Wojciech Warzecha posiadał liczne rodzeństwo: rodzonych czterech braci i dwie siostry oraz licznych przyrodnych braci i siostry, niestety zmarłych w dzieciństwie.

Dnia 25 lutego 1829 roku urodził się w Pokrzywnicy Kazimierz Warzecha syn
 Kazimierza Warzechy i Urszuli Truchlewskiej. Ojciec Kazimierza
 także Kazimierz i matka Urszula pobrali się w kościele pawłowskim 30 stycznia
 1827 roku. Sakramentów, chrztu i wcześniej małżeństwa, udzielił pleban pawłowski
 ksiądz Benedykt Nowakowski.

5. Kazimierz Warzecha urodził się w Pokrzywnicy 25 lutego 1829 roku; rodzicami byli Kazimierz Warzecha (senior) i Urszula Warzecha z domu Truchlewska. Kazimierz miał rodzeństwo: dwóch braci i cztery siostry. Ojciec Kazimierza też Kazimierz i matka Urszula pobrali się w kościele pawłowskim 30 stycznia 1827 roku. Sakramentów, chrztu i wcześniej małżeństwa, udzielił pleban pawłowski ksiądz Benedykt Nowakowski.

13 Dnia 25 lutego 1829 roku urodził się w Pokrzywnicy Kazimierz Warzecha syn
 Kazimierza Warzechy i Urszuli Truchlewskiej. Ojciec Kazimierza także Kazimierz i matka Urszula pobrali się w kościele pawłowskim 30 stycznia 1827 roku. Sakramentów, chrztu i wcześniej małżeństwa, udzielił pleban pawłowski ksiądz Benedykt Nowakowski.

6. Kazimierz senior urodził się w Pokrzywnicy ok. roku 1802 z rodziców Mateusza Warzechy i Magdaleny z Krzysiaków. Plebanem w Pawłowie był wówczas ksiądz Antoni Beder. Kazimierz posiadał liczne rodzeństwo: dwóch braci i cztery siostry.

ETAPY ZAROBKOWEJ AKTYWNOŚCI WŁADYSŁAWA WARZECHY

Władysław Warzecha jeszcze jako Władek rozpoczął pracę zarobkową w przemyśle tuż po ukończeniu 16 roku życia. W przedziale lat 1921-1923 pracował w Zakładach Ostrowieckich w Ostrowcu Świętokrzyskim¹. Mieszkał wówczas blisko obiektów fabrycznych w dzielnicy Rzeczek². Zatrudnienie szybko utracił z powodu powojennego kryzysu gospodarczego³. Powrócił na wieś i imał się doraźnych zajęć, aby zarobić na chleb dla siebie i najbliższych. Obowiązkową służbę wojskową Warzecha Władysław odbył w 24 pułku artylerii polowej w terminie od 1 października 1925 roku do 18 marca 1927 roku. Zakończył ją w stopniu kanoniera⁴. Następnie 6 kwietnia 1928 roku uzyskał zezwolenie władz wojskowych na otrzymanie paszportu na wyjazd do Francji w celach zarobkowych⁵. Zgoda władz państwowych nastąpiła wskutek ponawianych próśb kierowanych przez zainteresowanego, popartych przez uprawnione instytucje i urzędy, w tym między innymi urząd gminy w Waśniowie, na której terenie znajdowały się Zajączkowice, ówczesne miejsce zamieszkania Władysława Warzechy⁶. Wiele poszlak wskazuje na to, że wyjazd Władysława do Francji nastąpił niezwłocznie po

-
- 1 Właścicielem zakładów była Spółka Akcyjna Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich. Porównaj Jan Naumiuk. *Ze studium nad koniunkturą przemysłu metalowego i położeniem metalowców w Zagłębiu Staropolskim (1918-1928)*. W: *Biuletyn Kwartalny*, tom 5, zeszyt 2. Radomskie Towarzystwo Naukowe, Radom 1968, s. 19.
 - 2 Archiwum Państwowe w Kielcach Oddział w Starachowicach; zespół akt Towarzystwa Starachowickich Zakładów Górniczych – akta osobowe: sygnatura archiwalna w/108.
 - 3 Jan Naumiuk. *Ze studium nad koniunkturą przemysłu metalowego...* dz. cyt., s. 21.
 - 4 Archiwum Państwowe w Kielcach Oddział w Starachowicach; zespół akt Towarzystwa Starachowickich Zakładów Górniczych – akta osobowe: sygnatura archiwalna w/108.
 - 5 Powiatowa Komenda Uzupełnień w Ostrowcu Św[iętokrzyskim], L. dz. 9315/II/28 z dn. 6 kwietnia 1928 r. – Zezwolenie na otrzymanie paszportu zagranicznego.
 - 6 Urząd Gminy Waśniów powiat Opatów, Województwo Kielce, poczta Kunów. W Zaświadczeniu nr 4073 z dnia 8 października 1927 roku wójt gminy A. K. Bończewski stwierdzał: „[...] zamieszkały od urodzenia w fol[warku] Zajączkowice tut[ejszej] gm[iny] Władysław Warzocha syn Jana, kawaler, majątku żadnego w tut[ejszej] gminie nie posiada i obecnie jest bezrobotny. [...]”.

uzyskaniu paszportu i wizy⁷. Pobyt na obczyźnie trwał nieprzerwanie od roku 1928 do końca października 1935 roku, czyli powrotu Warzechy do Polski.

Odtworzenie przebiegu pobytu Władysława Warzechy we Francji nastrocza wiele kłopotów, gdyż zainteresowany nie pozostawił uporządkowanej dokumentacji na ten temat. Rodzina zachowała wiele pamiątek w postaci dokumentów urzędowych, okolicznościowych zdjęć oraz osobistych listów. Należy także powołać się na zapamiętane narracje Władysława na temat zdarzeń o charakterze jednostkowym, którymi dzielił się z najbliższymi, przede wszystkim z małżonką Heleną. Nie tylko pomocne, ale także konieczne będą informacje historyczne rangi ogólnej, gdyż czas pobytu we Francji obejmował zdarzenia brzemienne dla Europy, a nawet świata. W lapidarnym skrócie należy zatem wskazać wybuch światowego kryzysu gospodarczego w czarny czwartek (na nowojorskiej giełdzie 24 października 1929 roku), dynamiczny proces dojścia Adolfa Hitlera do władzy w Niemczech oraz zgon marszałka Józefa Piłsudskiego w Polsce w dniu 12 maja 1935 roku. Nie udało się ustalić miejsca przybycia Władysława do Francji wiosną 1928 roku. Z zachowanej dokumentacji należy przyjąć, że pozostawał Warzecha podczas swego zarobkowania raczej we wschodnich, zarówno środkowych, jak i południowych jej rejonach, a ustalone miejsca pobytu obejmowały miasta: Marsylię (port, stocznia), Clermont-Ferrand (Owernia), Fraison (departament Jura) oraz Valence (po polsku Walencja) razem z niedalekim Romans-sur-Isère (departament Drôme). Ponadto wiadomo, że zarabkował sezonowo, wykonując prace polowe na wsi. Podczas pracy Władysława we Francji jeden fakt zaciążył w sposób przemożny nad dalszym jego pobytem. W dniu 14 kwietnia 1934 roku Warzecha uległ wypadkowi podczas zatrudnienia w Towarzystwie Hut Franche-Comte⁸. W Walencji (Drôme) został sporządzony sądowy akt ugody w dniu 13 grudnia 1934 roku między stronami, tzn. Władysławem Warzechą a Towarzystwem Hut Franche-Comte (Jura)⁹. W wyniku porozumienia pracodawca francuski przyznał,

7 Utrwalona tradycja rodzinna na podstawie wspomnień Władysława Warzechy zapamiętanych przede wszystkim przez małżonkę Helenę oraz najstarsze córki.

8 Duplikat. Urzędowe tłumaczenie z [języka] francuskiego. Rep. Nr 466/49, podpisane przez tłumacza przysięgłego języka francuskiego dr. B. Gorzkowskiego; Świdnica, dnia 2 września 1949 roku.

9 Archiwum Akt Nowych w Warszawie. Konsulat R.P. w Marsylii. Nr rejestru 886. Podteczka: Renty wypadkowe od 1933 do 1935 (włączono akty 1918-1932 włącznie); znak R784/a/wyp. W zasobach znajduje się gazetowe wydanie Tygodnika Oświatowego zawierającego tłumaczenie z języka francuskiego uchwalonego przez Senat prawa o ubezpieczeniach społecznych [tł. L. Nawrocka]. Dosłowny fragment zaczerpnięty z ustawy francuskiej brzmi: *Pracownicy cudzoziemscy, mający swą prawdziwą i stałą siedzibę we Francji, są ubezpieczeni tak jak pracownicy francuscy; ale nie korzystają z odliczeń na rodzinę i z dodatków do renty*. Oznaczało to ówczesnie pełną kwalifikację Władysława Warzechy do skorzystania z ustawy w staraniach o rentę powypadkową oraz obo-

na podstawie orzeczenia lekarskiego o utracie 35% zdolności do zarabkowania zawodowego, że poszkodowanemu w wypadku Polakowi należy się renta roczna i dożywotnia w wysokości 1454 franków 40 centymów, płatna kwartalnie. Władysław Warzecha propozycję tę przyjął. Wyrok sądowy zawierał także dokładne dane personalne reprezentowanych stron ugody. Wiemy, że Warzecha mieszkał wówczas pod adresem Place Jaquemart 40 w miasteczku Romans-sur-Isere w departamencie Drôme, którego prefektura mieściła się w nieodległym mieście Valence (Walencja). Wykonywany zawód określono jako monter¹⁰. Należy w tym miejscu wyjaśnić, że wypadek przy pracy polegał na mechanicznym urazie lewej strony ciała Władysława, podczas którego najbardziej ucierpiała lewa ręka wraz ze skomplikowanym złamaniem obojczyka. Kości ramienia wymagały drobiazgowej rekonstrukcji, pomimo tego lewy obojczyk pozostał trwale krótszy o około 1 cm w stosunku do prawego. Dalekosiężne skutki negatywne tego wypadku przy pracy miały się dawać Władysławowi we znaki do końca życia. Nieoczekiwanie dla Warzechy dożywotnia renta jako trwałe zabezpieczenie materialne mogła stanowić dla niego realną możliwość ubiegania się o przyznanie obywatelstwa francuskiego. Posiadał minimalne co prawda, ale stałe dochody we frankach. Mógł także dalej pracować zarobkowo. Należy odnotować jeszcze jeden przykry ówczesnie fakt, który znalazł w dokumentach Władysława swój trwały ślad. Jak tylko dotarła do Francji tragiczna wiadomość o śmierci marszałka Józefa Piłsudskiego (12 maja 1935 roku, godzina 20.45) Władysław natychmiast wysłał 13 maja kondolencje na ręce polskiego konsula generalnego w Marsylii¹¹. Przebywał wtedy w szpitalu na skutek powikłań powypadkowych. Według zachowanych dokumentów Władysław Warzecha pozostał we Francji na pewno do końca października 1935 roku, gdyż nie skorzystał z możliwości ubiegania się o obywatelstwo¹². Zaopatrzony w certyfikat wykonywanego zawodu monter nitownik [niem. niacz], opuścił Władysław ziemię francuską, jak się miało okazać, na zawsze.

Najstarsze uchwytnie źródłowo miejsce w kraju, wskazane przez Władysława Warzechę po powrocie z Francji informowało, iż od 8 listopada 1935 roku prze-

wiązek francuskiego pracodawcy, aby takie świadczenie sfinansować. Z innych zapisów ustawowych wynikało zatem konieczne wieloletnie i ciągłe, a także finansowo odpowiednio wysokie, opłacanie składek ubezpieczeniowych przez legalnie i prawnie zatrudnionego we Francji Władysława Warzechę.

10 Patrz przypis 8.

11 Podziękowanie ze strony Konsula Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Marsylii, nr 3441/21 z dnia 15 maja 1935 roku. Pismo przysłane na adres szpitala w mieście Romans nad Izerą, gdzie Władysław wtedy się leczył. Konsulem Generalnym RP w Marsylii był wówczas Witold Obrębki. Jego odręczny podpis widnieje na piśmie skierowanym do Władysława Warzechy.

12 Carte d'Identite Nr 33-CC61468; uzupełniającego wpisu dokonano 27 października 1935 roku, z adnotacją o wyjeździe Władysława Warzechy z miasta Romans-sur-Isere do Polski.

bywał on na terenie osady fabrycznej Starachowice po adresem Wanacja 15¹³. Starachowice do czasu połączenia się z sąsiadującym miasteczkiem Wierzbni-kiem w jeden organizm administracyjny [Starachowice-Wierzbnik] nie posiadały statusu miejskiego. Niemalże natychmiast, bo już 18 grudnia 1935 roku uzyskał Władysław Warzecha etatowe zatrudnienie w wykazanym zawodzie kotlarz w Fa-bryce Amunicji w Starachowicach w strukturze Towarzystwa Starachowickich Zakładów Górniczych Sp[ółka] Akc[yjna]. Służbę wojskową odbył wszak jako artylerzysta. Musiał przejść przy tym niezbędną drobiazgową kontrolę nie tylko wojskową czy medyczną, gdyż nie było go w Polsce blisko 8 lat. Równocześnie Władysław Warzecha został członkiem Ligi Morskiej i Kolonialnej Oddział w Starachowicach, deklarując obowiązkową miesięczną opłatę członkowską w wysokości 0,50 złotego. Ponadto skutecznie aplikował o przystąpienie do Koła Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej w Starachowicach ze składką mie-sięczną wynoszącą 50 groszy. Zapewne argumentem wspierającym zabiegi odno-śnie do uzyskania pracy w przemyśle zbrojeniowym był fakt, iż Warzecha przyby-wał z Francji – ówczesnej mocnej sojuszniczki II Rzeczypospolitej. Dodatkowym praktycznym bodźcem dla władz zakładów amunicyjnych były francuskie kom-petencje językowe Władysława. Decyzję o przyjęciu podjął dyrektor fabryki. Okres zatrudnienia trwał niestety krótko, tylko do 29 lutego 1936 roku. Powo-dem utraty pracy była redukcja zatrudnienia.¹⁴ W tym okresie Warzecha zmienił miejsce zamieszkania na sąsiednie miasto Wierzbnik przy ul. Majówka 56.

13 Archiwum Państwowe w Kielcach Oddział w Starachowicach; zespół akt Towarzystwa Starachowickich Zakładów Górniczych – akta osobowe: sygnatura archiwalna w/108.

14 Archiwum Państwowe w Kielcach Oddział w Starachowicach; zespół akt Towarzystwa Starachowickich Zakładów Górniczych – akta osobowe: sygnatura archiwalna w/108. Władysław Warzecha został przyjęty na Wydział „O. W.” oraz otrzymał numer ewiden-cyjny 3603. Podpisał też szereg zobowiązań, w tym dnia 17 grudnia 1935 roku przyjął wymóg odnośnie do ścisłego przestrzegania i nierozgłaszania tajemnic służbowych. Po-równaj hasło w Encyklopedii PWN: Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górni-czych SA, kombinat górniczo-hutniczy, założony 1875 przez A. Fraenkla; spółka akcyj-na, obejmowała pudlingarnie, hutę i walcownię żelaza w Starachowicach oraz kopalnie rud żelaza; w końcu lat 70. największy producent surówki i wyrobów walcowanych w Królestwie Polskim; 1897-99 zbudowano nową hutę; 1909-12 i 1915-20 zakłady nie-czynne, następnie do 1933 rozbudowywane i modernizowane obejmowało 4 kopalnie rudy żelaza, wielki piec, stalownię martenowską, od 1931 także elektrostalownię (pierwsza w Polsce), walcownię, odlewnię żeliwa, wytwórnię konstrukcji i nowoczesne zakłady mechaniczne (od 1924 wytwórnia amunicji i od 1926 jedyna w kraju wytwór-nia dział); znacznie rozbudowane 1937-39 w ramach tworzenia COP, ok. 85% produkcji przeznaczano na potrzeby wojska; kapitał zakładowy: 1875 – 1,5 mln rubli, 1924 – 13,2 mln zł; wartość produkcji: 1924 – 9,5 mln zł, 1938 – 70,9 mln zł; w okresie okupacji niemieckiej eksploatowane przez Reichswerke Hermann Göring, przekształcone w wielką fabrykę broni, pod koniec wojny większość maszyn wywieziono do Niemiec; odbudowane 1948 jako Fabryka Samochodów Ciężarowych.

Utrata zarobkowania nie załamała Władysława. Usilnie szukał zatrudnienia na dostępnym dla niego rynku pracy. Znalazł angaż odpowiadający jego zawodowym umiejętnościom w ramach Biura Budowy ZEORK Odcinka Linii Elektrycznej Starachowice – Szczucin. Był kierownikiem (brygadzystą) zespołu robotników nitujących i montujących konstrukcje słupów żelaznych [stalowych] linii wysokiego napięcia [150 kV]. Należy przyjąć, że zdecydowanie na korzyść Warzechy, także tym razem, świadczyły francuskie certyfikaty zawodowe. Niestety, podobnie jak poprzednio, zatrudnienie, które trwało od 11 maja do 24 października 1936 roku, ustało z powodu częściowego zakończenia robót¹⁵.

Niemalże równolegle przez cały rok 1936 trwały zabiegi administracyjne Władysława odnośnie do trwałego zakotwiczenia się w Polsce. Na docelowe miejsce zamieszkania wybrał miasto Wierzbnik. Z tych starań zachowały się dwa istotne dokumenty urzędowe. Warzecha zwrócił się do Zarządu Miejskiego miasta Wierzbnika o wpisanie go do rejestru mieszkańców. Uczynił to 20 maja 1936 roku po skompletowaniu koniecznych w tym zakresie dokumentów osobistych¹⁶. Administracyjnym zakończeniem procedury dla Władysława Warzechy było, w pewnym sensie, otrzymanie 10 listopada dokumentu tożsamości w postaci dowodu osobistego nr 112167, który na stronie zewnętrznej posiadał adnotacje: województwo kieleckie, powiat iłżecki oraz gmina m[iasto] Wierzbnik. Najbardziej istotnym oraz donośnym zapisem dokumentu była ostatecznie ustalona forma nazwiska: WARZECHA [zamiast dotychczasowej Warzocha!]. Było to skutkiem drobiazgowej procedury administracyjnej oraz dotarcia przez Władysława do oryginalnej metryki urodzenia¹⁷. Władysław Warzecha został ochrzczony w parafii

15 Biuro Budowy „ZEORK” w Starachowicach. Zaświadczenie o zatrudnieniu Władysława Warzechy w przedsiębiorstwie ZEORK podpisane przez kancelistę oraz St[efana] Kraterskiego. Inżynier Stefan Kraterski był kierownikiem budowy. Inwestycja miała kapitalne znaczenie dla budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego (COP) zaproponowanego w programie wicepremiera Eugeniusza Kwiatkowskiego, gdyż zaopatrywała w energię elektryczną istniejące już i nowo wznoszone zakłady przemysłu zbrojeniowego na Kielecczyźnie i pośrednio zakłady Lubelszczyzny. Porównaj Krzysztof Sułek. 1928-2003. *Monografia Zakładów Energetycznych Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A.* Skarżysko-Kamienna 2003, s. 15.

16 Archiwum Państwowe w Kielcach Oddział w Starachowicach; zespół akt Towarzystwa Starachowickich Zakładów Górniczych – akta osobowe: sygnatura archiwalna w/108. Zarząd Miejski m[iasto] Wierzbnika. Biuro Ewidencji Ludności Miasta Wierzbnik. Prow[adzący] ew[idencję] ludn[ości] Bol. Śliwa potwierdził, że: *P[an] Władysław Warzocha[!] posiadane przez niego paszport Konsularny, książeczkę wojskową i wyciąg z ksiąg ludności stałej gminy Kunów złożył w tutejszym biurze meldunkowym celem zapisanego go do rejestru mieszkańców; m[iasto] Wierzbnik, 20 maja 1936 r.*

17 Warto przytoczyć wszystkie zapisy z zachowanego dowodu osobistego, gdyż jego autentyczność na to zasługuje. Stanowią one argument rozstrzygający w kwestii kluczowych danych tworzących biografię Władysława Warzechy. Oto opis dowodu osobistego C. Nr 112167 – dokument opieczetowany jest (w tym zdjęcie twarzy) okrągłymi pieczę-

Kunów koło Ostrowca Świętokrzyskiego przez ówczesnego proboszcza księdza Władysława Fudalewskiego w kościele pod wezwaniem św. Władysława¹⁸. Od momentu uzyskania nowego dowodu tożsamości Władysław do końca konsekwentnie posługiwał się nazwiskiem WARZECHA, jako prawidłową, dziedziczną nazwą własną.

Władysław Warzecha nadal aktywnie starał się uzyskać trwałe zatrudnienie. Ponownie zwrócił uwagę na największego lokalnego pracodawcę: Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górniczych Spółka Akcyjna. W ramach konsorcjum zatrudnił się w Zakładach Starachowickich na Wydziale Remontowym Huty. Po obowiązkowych badaniach lekarskich uzyskał angaż 9 stycznia 1937 roku na stanowisku kotlarz-ślusarz¹⁹. Warzecha pracował nieprzerwanie do wybuchu wojny, dokładnie do 7 września 1939 roku, gdy ustał stosunek pracy²⁰. Z innych dokumentów wiadomo, że w czasie zatrudnienia na Wydziale Remontowym Huty w Starachowicach był członkiem Polskiego Związku Zawodowego Metalowców, którego Zarząd Główny miał siedzibę w Katowicach. Był on zbiorowym członkiem Obozu Zjednoczenia Narodowego (OZN-u). Po zajęciu kraju przez Niemców Władysław Warzecha unikał formalnego zatrudnienia, dokąd się dało, gdyż nie chciał pracować dla okupanta w Zakładach Starachowickich²¹. Zastosowany przez Niemców bezwzględny wymóg posiadania przez mężczyzn dowodu stałej pracy zmusił go jednak do uzyskania formalnego zatrudnienia, jednak zgodnego z jego przekonaniem.

Uzyskał pracę w polskiej firmie budującej szpital miejski w Starachowicach (właściwie kończącej inwestycję przedwojenną), której nazwa brzmiała: „Trwała

ciaми z napisem URZĄD MIEJSKI WIERZBNIK. Wewnątrz na karcie lewej w porządku od góry do dołu czytamy: nr 28/W; nazwisko Warzecha; imię Władysław; data urodzenia 7/XII 1904 r.; miejsce urodzenia wieś Nietulisko gminy Kunów, pow[iat] Opатовski; imię ojca Jan; matki Aniela; zawód monter; miejsce zamieszkania m. Wierzbnik; wzrost średni; twarz owalna; włosy blond; oczy niebieskie; znaki szczególne: na twarzy ślady ospy; wydany dnia 10 list[opad] 1936; podpis odręczny wiceburmistrza (A. Tużnik); na karcie prawej u góry opieczetowane podwójnie zdjęcie wyszczególnionego w dowodzie; poniżej zdjęcia własnoręczny podpis: Władysław Warzecha.

18 Parafia w Kunowie pod wezwaniem św. Władysława, akt rodzonych nr 274/1904.

19 Archiwum Państwowe w Kielcach Oddział w Starachowicach; zespół akt Towarzystwa Starachowickich Zakładów Górniczych – akta osobowe: Wykaz szczegółów osobistych, sygnatura archiwalna w/108. Co ciekawe z dokumentacji medycznej wynika, że pozytywne orzeczenie wystawił Władysławowi ten sam lekarz zakładowy co w 1935 roku: *zdolny do pracy*.

20 Tamże.

21 <http://www.200lathutywostrowcu.pl/historia/huty-w-okresie-ii-wojny-swiatowej-1939-1945/>, wejście 31.01.2020 roku: *Zakłady Ostrowieckie wraz z Zakładami Starachowickimi i Hutą Stalową Wolą weszły w skład koncernu Reichswerke AG für Berg – und Huttenbetriebe „Hermann Goering Werke”*.

Ściana” Biuro Techniczno-Budowlane Spółka z o. o. Angaż zaczął się 12 listopada 1940 roku i trwał do końca marca 1942 roku²². Spółka była miejscem, gdzie zatrudnieni byli Polacy nie tylko miejscowi, ale także wysiedleńcy z Poznańskie-go i uciekinierzy w Warszawie. Zatrudnienie na budowie gwarantowało Władysławowi „mocne” papiery i chroniło przed wysłaniem na przymusowe roboty do Niemiec. Stanowiło także przykrywkę dla intensywnej działalności konspiracyjnej. Już 7 kwietnia 1942 roku Warzecha podjął zatrudnienie w starachowickim tartaku pod nazwą niemiecką „Holzindustriewerke Starachowice”²³. Prócz zawsze ważnych poborów i dokumentów związanych ze stałą pracą dysponował Władysław formalnym zezwoleniem na wstęp do nieodległych lasów. Ze względu na pogłębiającą się jego aktywność w ruchu oporu w ramach Armii Krajowej okoliczności te stanowiły duże ułatwienie w miarę swobodnym przemieszczaniu się podczas okupacji. Praca w tartaku pod kierownictwem niemieckim niosła jednakże zagrożenia, gdyż Polacy ciągle byli inwigilowani²⁴. Ostatni wpis zanotowany w duplikacie legitymacji ubezpieczeniowej nosi datę 27 września 1944 roku. Po tym terminie Władysław Warzecha do pracy w tartaku już nie wrócił²⁵.

Wiadomo, że wojenne jesień i zimę 1944/1945 roku Władysław, wraz z rodziną, spędził, pomagając w gospodarstwie rodzicom żony Heleny z Zaczekiewiczów, we wsi Pokrzywnica w parafii Pawłów na południe od Starachowic. Tam w konsekwencji zastała ich ofensywa zimowa wojsk sowieckich w styczniu 1945 roku. Należało w nowych uwarunkowaniach podjąć decyzję o dalszym zatrudnieniu i miejscu stałego osiedlenia się. Nieoczekiwanie, a wręcz zaskakująco dla najbliższych zdecydował Władysław o wyjeździe na Ziemię Odzyskane jako pionier! Powody odważnej decyzji Warzechy domagają się pogłębionej analizy oraz jednoznacznych dowodów uzasadniających świadome i głębokie motywy takiego działania. Powody i ich dowody zostały przez nas podane w innym miejscu.

Według osobistego oświadczenia samego zainteresowanego przybył Warzecha na Dolny Śląsk w dniu 12 kwietnia 1945 roku do Trzebnicy²⁶! Należał zatem do

22 Warzecha Władysław. Ubezpieczalnia Społeczna w Ostrowcu. Legitymacja ubezpieczeniowa Nr 4516408 wydana 17 stycznia 1936 roku, s. 60.

23 Tamże.

24 Warzecha Władysław. Ubezpieczalnia Społeczna w Ostrowcu. Legitymacja ubezpieczeniowa Nr 4516408 DUPLIKAT[!] wydana 25 marca 1942 roku, s. 56-58. Trzeba w tym miejscu wyjaśnić, że formalny duplikat nie zawierał wielu istotnych dla Władysława informacji znajdujących się w legitymacji oryginalnej, np. gdzie był poprzednio zatrudniony przed wojną. Ponadto wtórnik był podpisany przez wystawiającą osobę o niemiecko brzmiącym nazwisku. Legitymacja wtórna była mniej niebezpieczna dla posiadacza. Obydwa dokumenty legitymacyjne w posiadaniu autora; oczywiście zatem, że duplikat był wystawiony z powodów konspiracyjnych.

25 Tamże.

26 Władysław Warzecha. *Formularz spisowy*. Wirki 5.09.1946 rok. Dokument w posiadaniu autora.

absolutnej awangardy bohaterskich Polaków – pionierów-osadników²⁷. Pierwszy i formalny angaż do pracy w nowych warunkach uzyskał Władysław Warzecha w Trzebnicy w dniu 28 kwietnia 1945 roku z rąk Pełnomocnika Rządu R. P. na Okręg Administracyjny Dolnego Śląska mgra Stanisława Piaskowskiego. Było to stanowisko referenta w biurze Pełnomocnika Rządu Tymczasowego R. P. na Obwód Nr 16 w Świdnicy²⁸. W ten sposób rozpoczęła się w życiu Władysława nowa faza życia, nie tylko w zawodowym sensie, a wraz z nim także dla jego rodziny. Już 12 maja 1945 roku otrzymał Władysław dla siebie (także dla małżonki Heleny) zezwolenie na wyjazd z Trzebnicy, do Starachowic i z powrotem, z rąk Pełnomocnika Stanisława Piaskowskiego²⁹. Świadczyło to dobitnie o decyzji trwałego osiedlenia się na stałe na Dolnym Śląsku.

Kolejny dokument określający obowiązki zawodowe Władysława Warzechy nosił datę 27 maja 1945 roku i został wystawiony w Świdnicy. Małżonkowie Warzecha zamieszkali na krótko w tym mieście, które nie było zniszczone działaniami wojennymi. Niestety najlepsze kwartały zostały przymusowo zajęte przez sowieckie władze wojskowe na potrzeby swojej kadry dowódczej, więc Warzechowie tak jak inni polscy osiedleńcy, którzy w międzyczasie zdążyli się rozlokować, musieli trwale opuścić mieszkania. Z tego powodu nowy dokument dotyczył zmienionych obowiązków pracowniczych. W konsekwencji Pełnomocnik Rządu

27 Na podstawie dokumentów urzędowych wiadomo, że pełnomocnik rządu R. P. na Okręg Administracyjny Dolnego Śląska Stanisław Piaskowski wyruszył z Kielc na Dolny Śląsk w dniu 4 kwietnia 1945 roku. Droga nie była bezpieczna ze względu na toczące się intensywne działania wojenne na terenie całego Śląska, zwłaszcza przy zdobywaniu twierdzy Wrocław. Marszruta wiodła między innymi przez Kraków i Katowice, gdzie przyszedł wojewoda dolnośląski szukał wsparcia dla akcji polonizacyjnej Ziemi Odzyskanych. Do Kielc wrócił 13 kwietnia, po uprzednim wybraniu małego miasteczka Trzebnicy (ok. 25 km od Wrocławia) na tymczasową siedzibę władz administracyjnych; patrz Antoni Reiss. *Budowa organizacji Polskiej Partii Socjalistycznej na Dolnym Śląsku w 1945 roku*. W: *Polska Ludowa. Materiały i Studia, Tom VI*. Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1967, s. 52-55. Władysław Warzecha był zatem w grupie towarzyszącej St. Piaskowskiemu i pozostał w Trzebnicy razem z innymi, aby przygotować warunki aprowizacyjne na przyjazd zasadniczej ekipy operacyjnej. Istotnie Stanisław Piaskowski powrócił niezwłocznie na Dolny Śląsk wraz z około 360 – osobową kadrą (*tamże*).

28 Pełnomocnik Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Okręg Administracyjny Dolnego Śląska. Wydział Ogólny. Nr O.Os.U.3b/W-16/45. Dokument został napisany po polsku i równoległe po rosyjsku, zaś osobiście podpisany przez Stanisława Piaskowskiego i oznaczony okrągłą pieczęcią z orłem.

29 Pełnomocnik Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Okręg Administracyjny Dolnego Śląska. *Zezwolenie na wyjazd*. Dokument – w posiadaniu autora – został wystawiony po polsku i rosyjsku a podpisał go własnoręcznie Stanisław Piaskowski.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	V
GENEALOGIA WARZECHÓW Z POKRZYWNICY W PARAFII ŚW. JANA CHRZCICIELA – PAWŁÓW	1
ETAPY ZAROBKOWEJ AKTYWNOŚCI WŁADYSŁAWA WARZECHY	9
MATEUSZ WARZECHA	37
WARZECHOWIE – HISTORYCZNE POCHODZENIE. NAZWISKO RODU: <i>DICTA VARZANCHA</i>	121
WALENTY WARZECHA. SZLACHECKIE ATRYBUTY WARZECHÓW. HERB	222
ZAKOŃCZENIE	273
ANEKSY	275
ANEKS I: Trwałość poglądów politycznych Władysława Warze- chy na tle zmian ustrojowych w Polsce	275
ANEKS II: Księga I: Wendidad, Fargard II.	362
ANEKS III: Księga I: Wendidad, Przegart II.	368